

طراح سؤال: مهدی صادقی دبیرستان ماندگار فردوسی ناحیه دو تبریز

سوالات تشریحی درس هجدهم فارسی ۲ پایه یازدهم

الف) قلمرو فکری

الف) معنی و مفهوم

۱- اوست که عادل مطلق است ۲۵/

۲- خوان عدل خود را بر همگان گسترده ۲۵/

۳- سرزمین های شمال و جنوب نیز آسوده در دستان خداست ۵/

۴- باشد که از میان اسمای صدگانه اش / او رابه همین نام بستاییم ۵/

۵- اگر فکر و حواسم این جهان است / بهره ای والاتر از بهر من نیست ۷۵/

۶- هر نفسی را دو نعمت است : / دم فرو دادن و برآمدنش ۷۵/

۷- روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد / زیرا هر دم به تلاش است تا که فرا رود . ۱

۸- آن یکی ممدّ حیات است / این یکی مفرّح ذات ۱

۹- در شعر زیر به کدام صفات خداوند اشاره شده است؟ ۲۵/

شرق از آن خداست / غرب از آن خداست / و سرزمین های شمال و جنوب نیز / آسوده در دستان خداست

۱۰- شعر زیر بیانگر تأثیرپذیری گوته از سبک کدام شاعر ایرانی است؟ ۲۵/

هر نفسی را دو نعمت است : / دم فرو دادن و برآمدنش، / آن یکی ممدّ حیات است / این یکی مفرّح ذات.

۱۱- هر یک از موارد زیر به کدام مفاهیم داده شده مربوط است؟ ۷۵/

(عادل بودن خداوند - تغییرناپذیری ذات موجودات - نکوهش نگاه و تفکر مادی)

الف) روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد (ب) اوست که خوان عدل خود را بر همگان گسترده .

ج) اگر فکر و حواسم این جهان است / بهره ای والاتر از بهر من نیست.

۱۲- منظور از قسمت مشخص شده کدام نام خداوند است؟ ۲۵/

خوان عدل خود را بر همگان گسترده، / باشد که از میان اسمای صدگانه اش / او رابه همین نام بستاییم

۱۳- به نظر شاعر چرا «روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد» ۵/

۱۴- در عبارت زیر نظر شاعر در مورد خداوند چیست؟ ۵/ در هر حالی که هستی چه آسودگی و چه رنج، خداوند را شکر کن.

۱۵- با توجه به متن زیر: مگر نه راهنمای ما هر شامگاهان با صدای دلکش بیٹی چند از غزل های شورانگیز تو را می خواند تا اختران آسمان را بیدار کند و رهنان کوه ودشت را بترساند؟

الف) گوته متن فوق را به تأثیرپذیری از کدام شاعر ایرانی گسترده است؟ ۲۵/

(ب) یک بیت از همان شاعر ایرانی که با متن فوق مناسبت دارد، بنویسید. /۲۵

۱۶- از لحاظ مفهوم، کدام گزینه با بقیه هماهنگ نیست؟ /۲۵

(الف) از عدالت نبود دور، گرش پرسد حال پادشاهی که به همسایه گدایی دارد

(ب) چنان پهن، خوان کرم گسترد که سیمرغ در قاف روزی خورد

(ج) در نابسته ی احسان گشاده است

(د) خوان عدل خود را بر همگان گسترده.

(ب) قلمرو زبانی

- واژه های مشخص شده را معنی کنید. /۵

۱۷- آن یکی ممد حیات است ۲۰- این یکی مفرح ذات

۱۸- و بر فراز سرم هیچ جز اختران نیبم ۲۱- تا به برّ و بحر نشانمان باشند

۱۹- اوست که عادل مطلق است ۲۲- خوان عدل خود را بر همگان گسترد

۲۳- بن مضارع مصدرهای زیر را بنویسید. /۱

(الف) رستن (ب) رستن (ج) جستن (د) جستن ( )

۲۴- از مصدر « ترسیدن » موارد خواسته شده را بنویسید. /۵

(الف) دوم شخص جمع مضارع اخباری (ب) سوم شخص مفرد ماضی استمراری ( )

۲۵- نوع زمان افعال مشخص شده را در عبارت زیر مشخص کنید. /۷۵

وای، اگر خامنه ای حکم جهادم دهد ارتش دنیا نتواند که جوابم دهد

۲۶- از میان مصدر های داخل کمانک ها مواردی را که می توانند دو زمان متفاوت را با یک شکل نوشتاری نشان دهند مشخص کنید. /۵

(بردن - دیدن - خریدن - شنیدن - رقصیدن)

۲۷- در بیت زیر فعل های ماضی نقلی را مشخص کنید. /۵

من هر چه دیده ام زدل و دیده ، دیده ام گاهی زدل بود گله گاهی ز دیده ام

۲۸- در بیت زیر فعل جمله ی چهارم را مشخص کنید. /۲۵

دل، اگر خدانشناسی همه در رخ علی بین به علی شناختم من ، به خدا قسم خدا را

۲۹- تفاوت معنایی واژه های « دم » را در بیت زیر توضیح دهید. /۵

چه زخم چونای هر دم ز نوای شوق او دم که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را

۳۰- در عبارت زیر چند وابسته ی پسین وجود دارد؟ /۲۵ عیب جویی از دیگران ، فراموش کردن عیب های خویشتن است.

(الف) سه (ب) چهار (ج) پنج (د) شش

الف) همه ی موارد (ب) ربط دادن مطالب به یکدیگر (ج) تحصیلات ابتدایی خود (د) یک میلیون و سیصد هزار نفر

۳۲- بن مضارع مصدرهای داخل کمانک ها به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟ ۲۵/ (انداختن - کاستن - کاشتن - فروختن)

الف) انداخت - کاست - کاشت - فروخت (ب) انداز - کاه - کار - فروش

ج) انداز - کاس - کاش - فروخت (د) انداز - کاس - کاش - فروش

۳۳- با توجه به معنی فعل ها ، زمان افعال در همه ی گزینه ها یکسان است به جز گزینه ی ۲۵/

الف) چه پرسى كزین پس كه نام تو چیست؟ (ب) نهاده بر او چار پرّ عقاب

ج) من اكنون پیاده كنم كارزار (د) كزین پس نبینی تو كام

۳۴- نوع زمان فعل مشخص شده در عبارت مقابل چیست؟ ۲۵/ « چون بدان جا رسی درنگ كن »

الف) امر (ب) مضارع التزامی (ج) ماضی ساده (د) مضارع جاری (ملموس)

۳۵- در مصدر همه ی گزینه ها بن مضارع دیده می شود به جز گزینه ی ۲۵/

الف) خوردن (ب) پرسیدن (ج) خوابیدن (د) دوختن

ج) قلمرو ادبی

۳۶- در متن زیر مشبّه و مشبّه به را مشخص کنید. ۵/ اوست كه عادل مطلق است / و خوان عدل خود را بر همگان گسترده.

۳۷- در عبارت « سرزمین های شمال و جنوب نیز/آسوده در دستان خداست » آرایه ی مجاز در کدام واژه احساس میشود؟ و مجاز از چیست؟ ۵/

۳۸- عبارت کنایی موجود در نوشته ی زیر را مشخص کنید و توضیح دهید. ۵/ تا نگه به فرازها دوزیم

۳۹- واژه های مشخص شده در عبارت زیر دو آرایه ی ..... و ..... را نشان می دهند. ۵/

شرق از آن خداست / غرب از آن خداست

۴۰- هر یک از موارد مشخص شده مجاز از چیست؟ ۱/

الف) جهان را سراسر سوی داد خواند (ب) بر او انجمن گشت بازار گاه ( )

ج) كه شد ساخته كارش از زهر چشم (د) تا سختی كمان شما نیز بگذرد ( )

۴۱- آرایه های ادبی خواسته شده را در بیت زیر مشخص کنید. ۱/ (کنایه - مجاز - حس آمیزی - تضاد)

جان می رسد به لب ، من شیرین كلام را تا حرف تلخی از دهن یار می کشم

۴۲- در کدام گزینه کنایه وجود ندارد؟ ۲۵/

الف) همان دم او را دیدم (ب) چه خاکی بر سر بریزم

ج) او ساعت شماری می کرد تا نوبتش برسد (د) سر هم نبرد اندر آرد به گرد

۴۳- ترتیب ابیات داده شده به لحاظ داشتن آرایه های (استعاره - تشبیه - حس آمیزی - جناس تام) در گزینه ی ..... آمده است. ۲۵/

۱) کیمیای کفر و دین را روز بازاری نماند □

۲) جز بدان آهوی وحشی که به من رام نگشت دل وحشت زده با هیچ کسم رام نبود

۳) گر آن شیرین دهن لب را به شکر خنده بگشاید کف خسرو به خاک تیره ریزد خون شیرین را

۴) از گلشن زمانه که بوی وفا شنید

الف) ۱-۳-۴-۲ ب) ۱-۴-۳-۲ ج) ۳-۴-۱-۲ د) ۳-۱-۴-۲

۴۴- در کدام گزینه مجاز وجود ندارد؟ ۲۵/

الف) او اختران را در آسمان نهاده / تا به بر و بحر نشانمان باشند

ب) چند روز پیش یک اتوبوس را در جاده لخت کردند

ج) بر اعمال ما رحمت خود را مثل باران نازل کن

د) دلا، تا کی در این زندان فریب این و آن بینی؟

۴۵- در کدام گزینه هم مجاز و هم کنایه وجود دارد؟ ۲۵/

الف) که ز جان ما بگردان ره آفت قضا را

ب) علم چندان که بیش تر خوانی چون عمل در تو نیست نادانی

ج) خداوند مایی و ما بنده ایم به نیروی تو یک به یک زنده ایم

د) چرخ گرد از هستی من گر برآرد گو بر آر.

۴۶- در همه ی گزینه ها عبارت کنایی به چشم می خورد به جز گزینه ی ۲۵/

الف) حلقه ی در شد از او دامن گیر ب) به از دست بر سینه پیش امیر

ج) گل یکی دو پیرهن بیش تر از غنچه پاره کرده است د) شکر نعمت افزون کند

پاسخ نامه سوالات درس هجدهم فارسی ۲ پایه یازدهم

قلمرو فکری

الف) معنی و مفهوم

۱- خداست که دادگری بی قید و شرط است.

۲- عدالت خود را شامل حال همه کرده است.

۳- همه ی دنیا به راحتی در ید قدرت خداست.

بانک سوالات فارسی ۲ پایه یازدهم - گروه زبان و ادبیات فارسی استان آذربایجان شرقی ۱۳۹۶-۱۳۹۷

- ۴- امید که از میان نام های بسیار خداوند ، خدا را با همین نام « عادل » ستایش کنیم.
- ۵- اگر فقط به دنیای مادی بیندیشم بهره ای بیشتر از جهان مادی نصیبم نمی شود.
- ۶- در هر نفسی دو نعمت وجود دارد دم و بازدم.
- ۷- خاک نمی تواند روح را به غبار تبدیل کند و از بین برود زیرا روح هر لحظه تلاش می کند که به جایگاه اصلی اش (عالم بالا) برود.
- ۸- آن یکی موجب تداوم زندگی است و این یکی شاد بخش و فرح بخش وجود.
- ۹- مالک و قادر بودن خدا
- ۱۰- سعدی
- ۱۱- الف) تغییر ناپذیری ذات موجودات ب) عادل بودن خداوند ج) نكوهش نگاه و تفکر مادی
- ۱۲- عادل
- ۱۳- چون روح می خواهد به اصلش برگردد و ذات موجودات تغییر ناپذیر است.
- ۱۴- باید در همه حال چه خوشی و چه سختی ، شکرگزار خدا باشیم.
- ۱۵- الف) حافظ ب) سرود مجلس است اکنون فلک به رقص آرد که شعر حافظ شیرین سخن ترانه ی توست
- ۱۶- الف

قلمرو زبانی

- ۱۷- یاری دهنده ۱۸- ستارگان ۱۹- بی شرط و قید ۲۰- نشاط آور، شادی بخش ۲۱- خشکی
- ۲۲- سفره ی فراخ و گسترده
- ۲۳- الف) ره ب) رو « ی » ج) جه د) جو « ی »
- ۲۴- الف) می ترسید ب) می ترسید
- ۲۵- دهد (مضارع التزامی) - نتواند (مضارع اخباری) - دهد (مضارع التزامی)
- ۲۶- خریدن - رقصیدن
- ۲۷- من هر چه دیده ام زدل و دیده ، دیده ام گاهی زدل بود گله، گاهی ز دیده ام
- ۲۸- شناختن
- ۲۹- هر دم (لحظه) - ز نم... دم (سخن)
- ۳۰- ب ۳۱- ج ۳۲- ب ۳۳- ب ۳۴- ب ۳۵- د

قلمرو ادبی

- ۳۶- مشبّه (عدل) - مشبّه به (خوان)
- ۳۷- داستان مجاز از قدرت

۳۸-نگه دوزیم کنایه از : خیره شویم

۳۹- تضاد - تناسب

۴۰- الف) مردم جهان (ب) بازاریان (ج) نگاه (د) قدرت

۴۱- کنایه : جان به لب رسیدن - حرف مجاز از سخن - حس آمیزی : شیرین بودن کلام

تضاد: تلخ، شیرین

۴۲- الف - ۴۳- ج - ۴۴- ج - ۴۵- الف - ۴۶- د

تهیه و تدوین در گروه درسی زبان و ادبیات فارسی استان آذربایجان شرقی ۹۶-۹۷

سرگروه درسی زبان و ادبیات فارسی استان خانم حکیمه خوش نظر

اعضای گروه درسی استان : ۱- آقای احمد رمضان زاده ۲- آقای حیدر عباس پور ۳- خانم زهرا علیزاده

پست الکترونیکی گروه ادبیات فارسی استان آذربایجان شرقی azaradab@gmail.com